

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15

Przedmowa	19

CZĘŚĆ PIERWSZA ZAGADNIENIA I POJĘCIA OGÓLNE TEORII PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

Rozdział I

Zagadnienia wstępne	23
1. Pojęcie administracji	23
2. Związek administracji prawem	26
3. Pojęcie prawa administracyjnego	29
A. Prawo administracyjne w znaczeniu szerokim	29
B. Prawo administracyjne w znaczeniu wąskim	30
4. Typy norm w prawie administracyjnym	31
5. Stosunek administracyjnoprawny	34

Rozdział II

Krajowe źródła prawa administracyjnego	36
1. Pojęcie źródeł prawa	36
2. Akty stanowienia prawa powszechnie obowiązującego	36
3. Akty stanowienia prawa o charakterze wewnętrznym	44
4. Problem ważności aktów normatywnych wydanych przed wejściem w życie Konstytucji RP	46
5. Procedura i technika prawodawcza	47
6. Prawo miękkie	48

Rozdział III

Początki kształtowania się polskiego prawa administracyjnego	51

Rozdział IV

Prawo administracyjne Unii Europejskiej	60
1. Ogólna charakterystyka prawa Unii Europejskiej	60
2. Sfery relacyjne – obszary aktywności krajowej administracji publicznej w Unii Europejskiej	63
3. Negocjacyjno-koordynacyjna sfera relacyjna	65
4. Legitymizacyjna sfera relacyjna: współpraca z partnerami społecznymi i ciałami przedstawicielskimi w kraju	67
5. Implementacyjna sfera relacyjna: wykonywanie prawa unijnego przez administrację publiczną	68
A. Administracja publiczna jako adresat reguł prawa unijnego	68
B. Podstawowe zasady stosowania prawa unijnego przez administrację publiczną	69
C. Obowiązki administracji w sferze implementacyjnej w odniesieniu do reguł warunkowości oraz otwartej metody koordynacji	74
6. Litygacyjna sfera relacyjna	74
7. Zasada wzajemnego uznania i równoważności w działaniach administracji państw członkowskich Unii Europejskiej	75

Rozdział V

Podstawowe pojęcia teoretyczne w nauce prawa administracyjnego	79
1. Aparat administracyjny	79
2. Nadzór, kontrola, koordynacja, kierownictwo	81
3. Współdziałanie	83
4. Decentralizacja i centralizacja administracji	85
5. Samorząd	88
6. Rodzaje jednostek organizacyjnych w systemie administracji publicznej	92
A. Organ państwowy i organ administracji państwowej	92
B. Organy administracji (organy administrujące, organy administracji publicznej)	93
C. Rodzaje organów administracji	94
D. Kolegialność i jednoosobowość	97
E. Zakres działania i właściwość (kompetencja) organu	97
F. Zakład administracyjny	102
G. Inne jednostki organizacyjne w systemie administracji publicznej – nietypowe podmioty administrujące	104
H. Funkcje zlecone administracji publicznej	110
7. Władztwo administracyjne	113
A. Cechy władztwa	113
B. Przymus państwowy a sankcja administracyjna	114
C. Formy przymusu państwowego	115
D. Przymus egzekucyjny a kara	116

E. Kary administracyjne	116
F. Władztwo zakładowe	117
8. Publiczne prawa podmiotowe	118
9. Ciężary publiczne	120

CZĘŚĆ DRUGA

ORGANIZACJA ADMINISTRACJI W POLSCE

Rozdział VI

Administracja centralna	127
1. Zagadnienia ogólne	127
2. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	129
3. Podział centralnych organów administracji rządowej	133
4. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej	135
A. Skład Rady Ministrów	136
B. Funkcje i kompetencje Rady Ministrów	136
C. Organizacja i tryb działania Rady Ministrów	139
D. Reprezentowanie Rady Ministrów oraz ustanawianie pełnomocników rządu	141
E. Organy pomocnicze Rady Ministrów i Prezesa Rady Ministrów	143
5. Prezes Rady Ministrów i wiceprezesa Rady Ministrów oraz Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	147
A. Prezes Rady Ministrów	147
B. Wiceprezes Rady Ministrów	151
C. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	152
6. Minister i ministerstwo	153
A. Pozycja prawna ministra	153
B. Sekretarze i podsekretarze stanu oraz ministerstwo	162
7. Organy kolegialne o swoistej pozycji prawnej w systemie administracji centralnej	164
8. Centralne organy administracji	168
A. Zakres i środki nadzoru	171
B. Rola organów (urzędów) centralnych	172
C. Inspekcje	173
9. Nietypowe jednostki organizacyjne administracji centralnej	175
10. Prezes Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej	178

Rozdział VII

Podziały terytorialne państwa	181
1. Rys historyczny	181
2. Klasyfikacja podziałów terytorialnych	183
3. Podział zasadniczy	186

4. Podziały pomocnicze	187
5. Podziały specjalne	188

Rozdział VIII

Terenowa administracja rządowa zespolona	189
1. Uwagi wstępne	189
2. Wojewoda i jego pozycja prawna	191
A. Organizacyjnoprawne usytuowanie wojewody	191
B. Funkcje wojewody	193
C. Aparat pomocniczy wojewody	199
3. Wojewódzka administracja zespolona	201

Rozdział IX

Terenowe jednostki organizacyjne administracji niezespolonej	206

Rozdział X

Samorząd terytorialny	211
1. Podstawy prawne działania	211
2. Zasada subsydiarności	212
3. Zasada decentralizacji	214
4. Zasada udziału samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej	217
5. Ustrój samorządu terytorialnego w Polsce	219
A. Organy samorządu terytorialnego	219
B. Referendum lokalne	221
C. Statut	224
6. Zadania samorządu	225
7. Finansowe zabezpieczenie realizacji zadań samorządu terytorialnego	231
8. Działalność prawotwórcza samorządu	234
9. Nadzór nad samorządem terytorialnym	235
10. Sądowa ochrona samodzielności samorządu	240

CZĘŚĆ TRZECIA

FUNKCJONOWANIE ADMINISTRACJI

Rozdział XI

Pracownicy administracji publicznej	245
1. Uwagi wstępne	245
2. Pracownicy administracji państwowej i rządowej	247
A. Urzędnicy państwowi i inni pracownicy urzędów państwowych	248
B. Korpus służby cywilnej	252
3. Pracownicy samorządowi	262

Rozdział XII

Prawne formy działania administracji	268
1. Wprowadzenie	268
2. Akty normatywne administracji	271
3. Akt administracyjny	273
A. Rodzaje aktów administracyjnych	277
B. Moc obowiązująca aktu administracyjnego	288
C. Sprzeciw	290
4. Ugoda	292
5. Porozumienie administracyjne	293
6. Czynności cywilnoprawne	296
7. Prawo zamówień publicznych	297
8. Czynności faktyczne	301

Rozdział XIII

Kontrola sądowa administracji publicznej	306
1. Wprowadzenie	306
2. Sądownictwo administracyjne	308
A. Podstawy prawne działania	308
B. Organizacja wojewódzkich sądów administracyjnych	308
C. Organizacja Naczelnego Sądu Administracyjnego	309
D. Zakres właściwości sądów administracyjnych	311
E. Zakres właściwości rzeczowej Naczelnego Sądu Administracyjnego	313
3. Rola sądów powszechnych w kontroli administracji	314

Rozdział XIV

Kontrola administracji	315
1. Charakterystyka kontroli administracji	315
2. Kontrola zewnętrzna administracji rządowej	317
A. Kontrola niepaństwowa	317
B. Kontrola państwowa	319
3. Kontrola wewnętrzna	335
A. Kontrola międzyresortowa	337
B. Kontrola wewnątrzresortowa	339
C. Kontrola zarządcza i audyt wewnętrzny	340
D. Kontrola niezawodowa (społeczna)	341

CZĘŚĆ CZWARTA
WYBRANE ZAGADNIENIA MATERIALNEGO
PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

Rozdział XV

Wybrane zagadnienia administracyjnoprawnej regulacji gospodarki	345
1. Wprowadzenie	345
2. Prawo działalności gospodarczej	346
3. Przedsiębiorstwa państwowe	355
A. Podstawy organizacji i funkcjonowania przedsiębiorstw państwowych	355
B. Samorząd pracowniczy	360
C. Komercjalizacja przedsiębiorstw państwowych i zbywanie akcji (udziałów) należących do Skarbu Państwa	361
4. Nadzorowanie pomocy publicznej dla przedsiębiorców	364
5. Nadzór państwa nad rynkiem kapitałowym	367
6. Prawo dewizowe	370
A. Obrót dewizowy z zagranicą	371
B. Obrót wartościami dewizowymi w kraju	371
C. Wartości dewizowe	371
D. Zasady prawa dewizowego	372
E. Zezwolenie dewizowe	373
F. Ograniczenia i obowiązki dewizowe	373
7. Prawo gospodarki nieruchomościami	375
8. Zasady i tryb wywłaszczenia nieruchomości	381
9. Prawo gospodarki komunalnej	385
10. Prawo mieszkaniowe	398
A. Korzystanie z lokali mieszkalnych przez funkcjonariuszy państwowych	401
B. Polityka państwa w zakresie gospodarki mieszkaniowej	403
11. Prawo budowlane	407
12. Prawo geodezyjne i kartograficzne	411
13. Prawo komunikacji i łączności	414
A. Komunikacja lądowa	415
B. Komunikacja wodna	424
C. Komunikacja powietrzna	427
D. Łączność	428
14. Prawo górnicze	436
15. Prawo geologiczne	439
16. Bezpieczeństwo energetyczne	441
A. Prawo energetyczne	441
B. Zapasy obowiązkowe	446
17. Prawo normalizacji oraz jakości	453
18. Prawo o miarach i prawo probiercze	457

19. Dozór techniczny	459
20. Prawo bankowe	460
21. Polityka pieniężna	465
22. Prawo antymonopolowe	472
23. Prawo celne	476
A. Źródła prawa	476
B. Krajowe organy administracji publicznej właściwe w sprawach celnych i ich zadania	477
C. Dozór celny, kontrola celna i szczególny nadzór podatkowy	483
D. Postępowania administracyjne prowadzone przez organy celne	484
24. Prawo ubezpieczeniowe	486
25. Prawo ochrony środowiska	492
A. Podstawowe akty prawne w zakresie ochrony środowiska	492
B. Zasady systemu prawa ochrony środowiska	495
C. Organy administracji publicznej właściwe w sprawach ochrony środowiska	498

Rozdział XVI

Administracja spraw zdrowia	500
1. Administracja zdrowia	500
2. Przeciwdziałanie alkoholizmowi	507
3. Zapobieganie narkomanii	511
4. Prawo rynku produktów leczniczych	516
A. Pojęcie produktu leczniczego	516
B. Dopuszczanie produktów leczniczych do obrotu	516
C. Badania kliniczne leków	517
D. Wytwarzanie produktów leczniczych	518
E. Obrót produktami leczniczymi	518
F. Reklama produktów leczniczych	519
G. Refundacja produktów leczniczych	520
H. Organy właściwe w sprawach rynku leków	520

Rozdział XVII

Upowszechnianie informacji	522
1. Zagadnienia wstępne	522
2. Prawo prasowe	523
3. Prawo o radiofonii i telewizji	525
4. Polska Agencja Prasowa	528
5. Ochrona informacji niejawnych	529

Rozdział XVIII

Dostęp do informacji publicznej	534
1. Zagadnienia wstępne	534
2. Zakres podmiotowy prawa do informacji publicznej	535
3. Zakres przedmiotowy prawa do informacji publicznej	536
4. Ograniczenia dostępu do informacji publicznej	539
5. Tryb udostępniania informacji publicznej	540
A. Tryb bezwnioskowy	540
B. Tryb wnioskowy	542
6. Ochrona prawa do informacji	543

Rozdział XIX

Administracja w dziedzinie oświaty, nauki i kultury	544
1. Szkolnictwo podstawowe, ogólnokształcące, zawodowe	544
2. Szkolnictwo wyższe, placówki naukowo-badawcze	553
A. Szkolnictwo wyższe	553
B. Polska Akademia Nauk	560
C. Placówki naukowo-badawcze	564
D. Stopnie i tytuły naukowe	567
3. Organizacja upowszechniania kultury	568
4. Kultura fizyczna i sport	573
5. Prawna ochrona zabytków	576
A. Rejestr zabytków	579
B. Lista Skarbów Dziedzictwa	580
C. Pomnik historii	580
D. Park kulturowy	580
E. Uwzględnienie ochrony zabytków w planie zagospodarowania przestrzennego	581
F. Wywóz zabytków	581

Rozdział XX

Administracyjnoprawna sytuacja osób fizycznych	584
1. Obywatelstwo	584
2. Prawo o cudzoziemcach	587
A. Ogólny status cudzoziemca	589
B. Ochrona cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	597
C. Szczególny status cudzoziemców – obywateli Unii Europejskiej	602
D. Cudzoziemiec z Kartą Polaka	606
3. Zmiana imion i nazwisk	607
4. Akty stanu cywilnego	609
5. Ewidencja ludności, dowody osobiste, paszporty	611
6. Ordery, odznaczenia, odznaki	620

Rozdział XXI

Administracyjnoprawna regulacja zrzeszania się oraz niektórych innych rodzajów aktywności obywateli związanej z realizacją ich praw i wolności	627
1. Prawo o stowarzyszeniach	629
2. Prawo o partiach politycznych	634
A. Ewidencja partii politycznych	635
B. Nadzór nad działalnością partii	636
C. Majątek partii	637
D. Finansowanie partii	637
3. Prawo o gwarancjach wolności sumienia i wyznania	640
4. Prawo o zgromadzeniach	644

Rozdział XXII

Administracyjnoprawna regulacja zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego	648
1. Regulacja zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego	649
A. Policja	651
B. Straże i służby	654
C. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu	655
D. Biuro Ochrony Rządu	657
E. Centralne Biuro Antykorupcyjne	658
2. Administracyjnoprawny reżim stanu wyjątkowego	660
3. Stan wojenny i jego regulacja prawna	663
4. Administracyjnoprawna regulacja dotycząca zwalczania klęsk żywiołowych	666
5. Regulacja ochrony przeciwpożarowej	671
6. Zarządzanie kryzysowe	674
7. Reglamentacja dostępu do broni, amunicji i materiałów wybuchowych	678

Rozdział XXIII

Administracja obrony kraju	683
1. Wprowadzenie do administracji obrony kraju	683
2. Zarys stanu prawnego	685
3. Organy właściwe w sprawach obrony oraz ich zadania	687
4. Świadczenia na rzecz obrony kraju	694
5. Ochrona granicy państwowej	696

Wykaz podstawowej literatury	699